

Зустріч з письменниками

Нещодавно до нас в гості прийшли одеські літератори — люди, прізвища яких добре відомі далеко за межами Одещини. Це прозаїки і поети Григорій Карєв, Олександр Уваров, Аркадій Голишев та Ігор Неєров. Із захопленням слухали ми розповіді письменників про їхню творчість, про роботу над новими творами.

Працює клуб

На кафедрі психології працює «Клуб психологічних проблем», завдання якого полягає в популяризації, поглибленому обговоренні актуальних філософських проблем сучасної психологічної науки — спілкування, управління, психологія особистості, механізмів несвідомого, прикладних проблем педагогічної, соціальної, інженерної психології.

Клуб надає трибуну для виступів перед студентами природничих і гуманітарних факультетів видним ученим. Нещодавно в гуртожитку

са — місто-герой». Ця книга особливо цікава тим, що повністю побудована на фактичному матеріалі. Г. Карєв прочитав також декілька своїх віршів.

Олександр Уваров прочитав уривок з поеми «П'ятигорські зустрічі», в якій розповідається про останні дні життя М. Ю. Лермонтова. Сподобалися нам й інші вірші талановитого поета.

На закінчення зустрічі Ігор Неєров звернувся до нас з віршами циклу «Кораблі», але особливо сподобалося нам гумористичне оповідання «Кум Кантеміра», в якому яскраво і виразно змальовано цікавий момент студентського життя. Студенти підтримали пропозицію в недалекому майбутньому організувати читачку конференцію за його романом «Третя дія».

Гучними оплесками дякували студенти письменників за цікаву, незабутню зустріч. Залишається лише бажати, щоб подібних зустрічей було більше, адже вони нам, майбутнім вчителям-словесникам надзвичайно корисні.

В. НЕМЕРЦАЛОВ,
комсорг першого курсу філфаку.

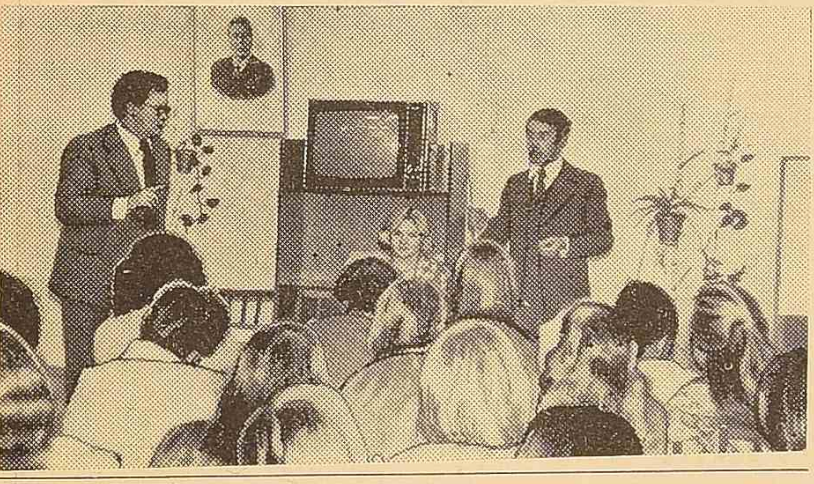
№ 5 відбулося виїзне засідання клубу, на якому обговорювалися актуальні проблеми психології пам'яті — її механізми, закономірності функціонування, можливості управління, що зазвичай дуже цікавить студентів.

Перед студентами виступив асистент кафедри психології М. Ф. Будийський, а потім інженер А. С. Українцев, який супроводжував розповідь цікавими ілюстраціями.

Всі присутні виявили великий інтерес до поставлених проблем, про що свідчать численні питання студентів.

Б. ФЕДОРОВ.
На знімку: під час засідання клубу в гуртожитку № 5.

Фото Ю. Ткаченка.

Цікава розповідь

Днями на засіданні методологічного семінару кафедри історії КПРС виступила з дуже цікавою розповіддю

про життя і боротьбу молоді капіталістичних країн професор Валерія Андріївна Кухаренко. Вона відповіла також на численні запитання викладачів кафедри.

Я. ШТЕРНШТЕЙН,
доцент кафедри історії КПРС.

Гідне поповнення

Урочистий і піднесений настрій у студентів-першокурсників філологічного факультету. В аудиторії панує тиша. Звучать слова урочистої обіцянки члена ДНД по охороні громадського порядку.

...У дружню сім'ю дружинників нашого факультету прийнято ще дев'ятнадцять чоловік.

Декан факультету професор І. М. Дузь, поздоровляючи зі вступом до ДНД, заклик студентів бути гідними продовжувачами революційної і трудової слави старшого покоління, примножувати славні традиції універ-

ситету. З палкими поздравленнями до дружинників звернувся секретар партбюро факультету доцент Л. М. Чепурнова, начальник Опорного пункту штабу ДНД Центрального району О. А. Виноградов.

Сьогодні, підбиваючи деякі підсумки нашої роботи за 1978 рік, можна сказати, що вони в основному хороші, хоч є ще і ряд невирішених питань. Тепліх слів на свою адресу заслуговують дружинники: комуністи Олександр Науменко та Олександр Данильченко, комсомолец Ігор Банделюк, яких занесено на дошку «Кращі дружинники університету», а також С. Давиденко, В. Добровольський та ряд інших.

М. ДАВИДЕНКО,
начальник штабу ДНД філологічного факультету.

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

За наукові КАДРИ

ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, ПРОФКОМУ ТА КОМІТЕТУ ЛКСМУ ОДЕСЬКОГО ОРДЕНА ТРУДОВОГО ЧЕРВОНОГО ПРАПОРА ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА.

РІК ВИДАННЯ 44-й № 38 (1332). 15 ГРУДНЯ 1978 р. Виходить щоп'ятниці. Ціна 2 коп.

У ПАРТІЙНОМУ КОМІТЕТІ

Політико-виховну роботу — на новий рівень

Партійний комітет університету розглянув питання про стан політико-виховної роботи серед студентів на історичному факультеті.

З доповіддю в обговорюваному питанні виступила декан професор З. В. Першина.

Історичний факультет, сказала вона, готує працівників ідеологічного фронту, тих, хто має в найближчому майбутньому активно, вміло, принципово проводити в житті економічну, соціальну і культурну політику нашої партії. Партійна організація, деканат, кафедри, громадські організації факультету з особливою турботою ставляться до комплексної організації виховного процесу у світлі рішень XXV з'їзду КПРС. В цій роботі накопичено певний досвід. Але життя показує, що нам рано заспокою-

ватися. Партійна організація, керівництво факультету постійно працюють над вдосконаленням форм і методів ідейно-виховної роботи з метою підвищення її ефективності. Особлива увага звертається на посилення індивідуальної роботи зі студентами не лише під час лекцій, але і в гуртожитку, на залучення в політико-виховну роботу кафедр суспільних наук.

Великого значення на факультеті приділяється роботі кураторів. На цю роботу висуваються кращі з кращих викладачів. Але не лише на кураторів робиться ставка. Факультет прагне домогтися становища, коли б кожен викладач займався виховною роботою зі студентами.

Важливою ділянкою політико-виховної роботи є робота в гуртожитку. Останнім часом ця робота активізувалася. Проводяться вечори,

зустрічі зі знатними людьми, бесіди, лекції.

З. В. Першина зазначила, що факти, які мали місце останнім часом, свідчать про недоліки в політико-виховній роботі, про брак, допущений у ній. Партбюро, деканат, кафедри принципово поставилися до негативних явищ у виховній роботі, обговорили їх, намітили конкретні шляхи їх ліквідації.

Заступник секретаря парткому старший викладач Є. Н. Василевська у своєму виступі відзначила позитивні моменти у справі постановки політико-виховної роботи і вказала на недоліки, які мають місце.

На засіданні виступили також професор В. В. Фашченко і доценти В. І. Світличний та Л. Х. Калуст'ян.

З розглянутого питання партком ухвалив відповідну постанову.

ВОЗЗ'ЄДНАННЯ УКРАЇНИ З РОСІЄЮ І ЙОГО ІСТОРИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ

Возз'єднання України з Росією, проголошене 325 років тому — 8 (18) січня 1654 р. на Переяславській Раді, — подія видатного історичного значення. Воно завершило багатовікову боротьбу українського народу проти іноземних поневолювачів і навіки закріпило велику дружбу і співробітництво його з братнім російським народом.

В постанові ЦК Компартії України «Про організаційно-політичні заходи по підготовці і святкуванню 325-річчя возз'єднання України з Росією» підкреслюється, що це знаменна подія в суспільно-політичному житті Радянської України, яскрава демонстрація плідотворності і неперорності братерської дружби українського і російського, всіх народів нашої країни.

Історичний акт возз'єднання України з Росією знаменував собою поворотний етап в житті українського народу. З'єднавши свою долю з єдинокровним великим російським народом, народ України знайшов надійного друга.

Возз'єднання України з Росією було підготовлено всім ходом історичного розвитку обох братніх народів. Російський, український і білоруський народи вийшли з єдиного кореня давньоруської народності, що склалася за часів Київської Русі. В. І. Ленін підкреслював, що російський і український народи близькі «і мовою, і місцем проживання, і характером, і історією».

Свідомість єдності походження, історико-культурної і етнічної спільності цих народів зберігалася на протязі всієї

їх історії і витримала всі випробування історичної долі.

В той час, як російський народ в довгій самовідданій боротьбі з іноземними загарбниками відстояв свою національну незалежність і створив могутню централізовану державу, українські землі, відірвані від Північно-Східної Русі, стали здобиччю феодалів Литви, Польщі, Угорщини, султанської Туреччини та її васала — Кримського ханства.

Створення Російської централізованої держави мало виключно велике прогресивне значення для історичної долі українського і білоруського народів. З самого початку свого виникнення вона стала центром тяжіння і опорою для братніх народів в їх боротьбі проти іноземних загарбників.

Панування іноземних загарбників на Україні було величезним гальмом для її політичного, економічного і культурного розвитку. «Визволення від гніту шляхетської Польщі і усунення загрози поглинення султанською Туреччиною було для українського народу історичною необхідністю, корінним питанням його національного існування», — підкреслюється в Тезах про 300-річчя возз'єднання України з Росією, схвалених ЦК КПРС.

Український народ, перебуваючи під загрозою знищення, постійно вів героїчну боротьбу проти чужоземних поневолювачів, за возз'єднання з Росією. Масові селянсько-козацькі повстання кінця XVI — першої третини XVII ст. підірвали підвалини польсько-шляхетського панування, готували

грунт для визвольної війни і возз'єднання з Росією.

Непохитна воля українського народу до визволення, його прагнення до возз'єднання з братнім російським народом з особливою силою виявилися в період народно-визвольної війни 1648—1654 рр.

Головною і вирішальною силою визвольної війни було селянство, яке боролось проти соціального і національного гніту. Разом з ним виступали козаки, які мали традиційну військову організацію, і міська біднота. Їх об'єднувала ненависть до феодального і національного гноблення. В той же час українська феодальна верхівка — козацька старшина, дрібна шляхта, міський патріціат — беручи участь у визвольній війні, переслідували, перш за все, свої класові інтереси — зберегти і зміцнити феодально-кріпосницькі відносини, забезпечити собі панівне становище на Україні.

Визвольна війна, таким чином, ставила перед собою два основні завдання: звільнення України від чужоземного гніту і возз'єднання з Росією. Ці історичні завдання сприяли об'єднанню українського народу і створенню необхідних умов для успішної боротьби проти іноземних поневолювачів. Проте це не знімало класової боротьби в середині українського суспільства, а навпаки, загострювало її.

Боротьбу українського народу проти польсько-шляхетського гніту за возз'єднання з Росією очолював видатний син

[Закінчення на 2-й стор.]

КУРС— НА ВІДМІННІ ОЦІНКИ

● Наш кореспондент бесідує з заступником декана фізичного факультету доцентом Г. Г. Чемересюком.

— Георгію Гавриловичу, в чому відчувається на фізичному факультеті наближення сесії?

— По-перше, в тому, що студенти все частіше зупиняються біля розкладу екзаменів, який ми вивісили заздалегідь для того, щоб студенти змогли внести в нього свої корективи, побажання. По-друге, все більше студентів приходять на консультації до викладачів (у нас існує точний графік консультацій на кожній кафедрі). Якщо пройтися по факультету, то на кожному кроці можна зустріти оголошення про те чи інше засідання, збори тощо, головним питанням яких є питання про підготовку до сесії. Коли вийде номер газети, у нас уже відбуваються засідання кафедр, на яких буде затверджено екзаменаційні білети, підбито підсумки атестації. Словом, робота деканату і кафедр сьогодні спрямована на те, щоб зустріти сесію у всеозброєнні, надати можливість студентам показати на іспитах і залаках усе те, що вони знають.

— Не секрет, що справжнім «бичем» кожного факультету були, є і, мабуть, будуть боржники, або як ще їх «величають», — «хвостики». Як у вас на цей рахунок?

— Дійсно, боржників народжує кожна сесія. І після кожних студентських «жнів» ми розпочинаємо активну роботу з тими студентами, які не змогли успішно скласти іспити. Після літньої сесії у нас, скажімо, було близько 40 боржників. В результаті проведеної роботи на сьогодні їх залишилося лише кілька. А за кілька днів і вони розрахуються з боргами.

— Як ви вважаєте, у якого курсу буде сесія найважчою?

— Безсумнівно, у першкурсників. Вони ще не зовсім адаптувалися в умовах вузу. Ми, звичайно, допомагаємо їм, і цю допомогу кожен першкурсник буде відчувати і під час сесії. Важка сесія у третькурсників, бо вони складають важливі і нелегкі предмети: електродинаміку, методи математичної фізики, теорію вірогідності. Ми намагаємося всіляко допомогти студентам якнайкраще підготуватися до сесії. Цим викликано і те, що деканат подбав про те, щоб з кожної спеціальності у нас на факультеті була певна аудиторія для занять у позалекційний час.

— Ваші побажання студентам...

(Тут мій співбесідник посміхається).

— Звичайно, щоб вони добре склали сесію. Хочеться, щоб успіхи в культурно-масовій і спортивній роботі приєднали до себе й успіхи в зимовій сесії. Та й, зрештою, — ні пуху!...

Інтерв'ю провів
К. СЕРГІЙЧУК.

Серед різноманітних форм виховної роботи, яка провадиться серед населення, велику роль відіграють народні університети з різних галузей знань.

Нині на підприємствах і установах працює велика кількість співробітників з вищою освітою. Це характерна риса нашої дійсності. В той же час успіхи сучасної науки і техніки настільки вимагають від усіх категорій спеціалістів безперервного поповнення знань. Спеціаліст працює і одночасно вчиться, вивчаючи досягнення сучасної науки і техніки.

Організований в 1970 році, народний університет природничонаукових знань в Одеському університеті служить са-

НАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ме меті підвищення кваліфікації молодшої ланки співробітників університету. На його заняттях лекції читають провідні вчені ОДУ і міста. Вони присвячені найновішим досягненням науки і знайомлять слухачів з досягненнями фізики, хімії, біології та інших наук.

Народний університет природничонаукових знань має фізичний, хімічний та біологічний факультети. Основу слухачів університету складають інженери, молодші наукові співробітники різних закладів, а також вчителі та викладачі

середніх шкіл та технікумів міста.

В розробці програм і навчальних планів, а також в читанні лекцій на факультетах народного університету беруть участь відомі вчені нашого міста, професори Г. І. Литвинчук, І. З. Фішер, Д. І. Поліщук, В. В. Сердюк, А. І. Уйомов, В. П. Цесевич, В. О. Преснов, Л. Д. Скрильов, Г. В. Ткаченко і інші.

На кожному факультеті заняття проводяться двічі на місяць. Читаються не тільки лекції, а й проводяться семінарс-

кі заняття, теоретичні конференції, екскурсії. Заняття проходять в аудиторіях ОДУ, які мають усі сучасні технічні засоби навчання. Це дає можливість слухачам сприймати матеріал найбільш наочно.

Слухачі народного університету вчать два роки, протягом яких вони виконують дві курсові роботи. По закінченні університету слухачеві видається посвідчення.

Робота народного університету, що проводить передові наукові погляди в маси, надзвичайно плідна і корисна.

В. ФЕДОСЄВ,
професор, ректор
народного університету
природничонаукових
знань.

● ФОТОІНФОРМАЦІЯ

● З великим успіхом пройшла на юридичному факультеті республіканська наукова конференція «Особа, право і екологія». Науковий форум студентів-юристів такого масштабу проведено на юрфаці вперше.

Конференцію відкрив ректор університету професор В. В. Сердюк. На секційних засіданнях

заслухано 55 доповідей наших студентів, а також гостей з інших міст.

На знімках: з доповіддю виступає студент IV курсу юрфаку ОДУ А. Хазалія; в президії однієї з секцій.

Фото І. Слободяникова та В. Чупруна.

Нові завдання видавництва

Видавниче об'єднання «Вища школа» та наукова бібліотека нашого вузу днями провели наукову конференцію на тему «Видавництво «Вища школа» на допомогу навчальній та науковій роботі вузу».

На конференції були присутні представники багатьох вузів міста, а також представники Управління у справах видавництва, поліграфії і книжкової торгівлі, бібліотек, Ботанічного саду, видавництва «Маяк».

Відкрив конференцію ректор університету професор В. В. Сердюк. Він привітав учасників конференції і вказав на те, що вона має неабияке значення, бо дає змогу вченим позна-

йомитися з роботою видавництва, його вимогами до продукції, що ним випускається, та вирішити ряд питань, зв'язаних з конкретною роботою над рукописом.

— Велику допомогу, — сказав В. В. Сердюк, — редакція надає молодим вченим і аспірантам з різних галузей наук — хімії, фізики, математики, економіки, політекономії... Вони мають можливість друкувати свої статті в республіканських міжвідомчих наукових та науково-технічних збірниках. Таким чином, створена при нашому університеті редакція, яка за період з 1975 по 1978 рік видала понад 80 книг обсягом 749 друкованих аркушів загальним тиражем

146.800 примірників, відіграє важливу роль в зростанні науково-педагогічних кадрів.

У виступах головного редактора видавництва А. С. Кривошеї та його заступника М. С. Хойнацького мова йшла про структуру об'єднання та його роботу. Відрадно, що література, яку випускає видавниче об'єднання «Вища школа», перевидається і за кордоном.

Про роботу редакції розповів її завідувачий В. П. Цветков. Доповішив про досягнення та складності, з якими стикається редакція, він вказав на те, що ділову допомогу надає колективу створена Редакційно-видавнича рада. До її складу входять 18 вчених майже всіх вузів міста. Крім того, при ре-

дакції створено актив вчених вузів Одеси з 27 чоловік, які допомагають в підборі рукописів за тематикою і якістю підготовки.

На конференції виступили відповідальні редактори міжвідомчих республіканських збірників, що випускаються редакцією, професори В. В. Фашенко, та С. П. Школьнік, а також професор К. Д. Петряєв та доцент А. С. Редькін. Всі виступаючи говорили про допомогу, яку надає редакція вченим у видрукуванні їх праць, її чітку роботу, її справедливий вимоги, що ставляться до авторів. Із заключним словом виступив заступник головного редактора М. С. Хойнацький, який відповів на запитання учасників конференції. Підбив підсумки конференції ректор університету професор В. В. Сердюк.

Л. ШВИДЧЕНКО

ВОЗЗ'ЄДНАННЯ УКРАЇНИ З РОСІЄЮ І ЙОГО ІСТОРИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ

(Закінчення. Початок на 1-й стор.)

України, активний учасник повстань 30-х років XVII ст. Богдан Хмельницький. Глибоко розуміючи, що врятування України від іноземних поневолювачів можливо лише на шляху нерозривного союзу з російським народом, він для здійснення цієї великої справи віддав весь свій блискучий талант полководця, державного діяча, дипломата.

З самого початку визвольної війни зростало могутнє прагнення українського народу об'єднати свої сили за визволення України від іноземних поневолювачів.

Значну допомогу Україні у визвольній війні подав братній білоруський народ, який теж вів боротьбу проти іноземних гнобителів за возз'єднання з Росією. Активну участь у визвольній боротьбі українського народу брали і селяни Молдавії. Широкий відгук і співчуття знаходив визвольний рух на Україні і серед пригноблених магнатами і шляхтою польських селян.

Великому розмаху визвольної війни українського народу і його перемога сприяла постійна допомога братньої Ро-

сії. Вона подавала Україні економічну, військову і дипломатичну допомогу. Враховуючи всенародне тяжіння до возз'єднання, зважаючи на страшну небезпеку самому існуванню українського народу, що загрожувала з боку іноземних загарбників, Земський собор у Москві 1 (11) жовтня 1653 р. дав згоду на прийняття України до складу Росії. Рішення Земського собору було виявом волі і бажання всього російського народу подати допомогу братньому українському народові в його визвольній боротьбі проти іноземних поневолювачів.

Возз'єднання України з Росією було проголошене на всенародній Раді 8 (18) січня 1654 р. в м. Переяславі, в якій брали участь представники всіх верств українського народу. На Раді були присутні також послы Російської держави. Учасники Ради одностайно висловилися за возз'єднання з Росією, «чтоб еси веки вси едино были». Український народ з піднесенням сприйняв рішення Переяславської Ради. Сучасник подій літописець Самовидець писав, що «по усей Украине увесь народ с охотою тоє учинил».

Рішення Переяславської Ради було завершенням загальнонародної боротьби за возз'єднання України з Росією, виявом споконвічних прагнень і сподівань українського народу і знаменувало поворотний етап в його житті.

Українські буржуазні націоналісти всіляко спотворюють і фальсифікують визвольну війну українського народу, заперечують прогресивне значення історичного акту возз'єднання України з Росією. Ці зліші вороги братнього союзу українського і російського народів намагаються посягти ворожнечу між народами-братями, підірвати їх дружбу і співробітництво. Проте історія рішуче спростувала ці фальсифікаторські наклепи ворогів на рід.

Возз'єднання України з Росією, не зважаючи на те, що на чолі Росії стояли тоді цар і поміщики, мало видатне прогресивне значення для дальшого політичного, економічного і культурного розвитку українського і російського народів. Україна була врятована від поневолення шляхетською Польщею і султанською Туреччиною.

Актом возз'єднання україн-

ський народ закріпив свій тісний і нерозривний історичний зв'язок з російським народом, в особі якого він знайшов великого союзника, вірного друга і захисника в боротьбі за соціальне і національне визволення.

В спільній боротьбі проти спільних ворогів — царизму, кріпосників і капіталістів, а також проти іноземних загарбників зростала і міцніла дружба трудящих Росії і України.

Під проводом Комуністичної партії і її вождя В. І. Леніна народи Росії здійснили Велику Жовтневу соціалістичну революцію, яка відкрила нову еру у світовій історії. Весь історичний досвід народів СРСР наочно свідчить про величезне значення їх дружби з великим російським народом, про непереборну силу братерського союзу і тісного співробітництва всіх народів нашої країни, які побудували під проводом Комуністичної партії розвинуте соціалістичне суспільство і впевнено йдуть до торжества комунізму.

325-річчю ювілей возз'єднання України з Росією — це свято не лише росіян і українців, це свято всіх радянських народів, братній союз і неперушна дружба яких є джерелом сили і могутності нашої Батьківщини.

А. БАЧИНСЬКИЙ,
кандидат історичних наук,
доцент кафедри
історії УРСР.

«За наукові кадри»

Скільки живе студентський будзагін? Працює він, як правило, трохи більше двох місяців, але в цей строк його існування все-таки не втиснеш. Ми закінчили розповідь про «Парус-78» описом подій, що відбувалися не влітку, коли в розпалі була робота будзагону, а буквально кілька днів тому, наприкінці листопада. А починається розповідь (як і починався сам будзагін) з випадку, що відбувся ще на початку року під час формування загонів.

В комітеті комсомолу університету було як ніколи гамірно. Групи студентів гаряче між собою сперечалися. Видно було, що йдеться про якесь важливе питання. За столом перед присутніми сиділо троє молодих людей. Серед шуму вирізнявся голос хлопця, який раптом скочив зі стільця і вдарив своєю шапкою об стіл.

— Ну й що ж такого, коли у мене немає будівельної спеціальності. А я хочу її мати! Хочу поїхати і поїду з вами! Не вірите, що буду працювати, як... (хлопець запнувся). Ось цими руками можна знаєте що зробити? (Юнак простягнув долоні вперед, передихнув від хвилювання, взяв шапку знову в руки). — Не візьмете — сам поїду в складі «Паруса». Може, скажете, виженете?!

Таких як він, Іван Жук, було тут ще сорок чоловік, окрім тих сорока, які вже зараховані до складу «Паруса», сиділи з усміхненими обличчями. А з цих сорока (вони цього не знали, а знали лише командир, комісар і представник комітету комсомолу) потрібно було вибрати лише... двох. Кого? Спробуй тут бути справді об'єктивним. Всі сорок чоловік були студентами перших-других курсів, жодного разу не працювали в будзагоні, не мали будівельних спеціальностей. Тобто їх треба буде вчити вже там, на місці роботи.

Через півгодини Іван зі своєю шапкою в руках в radoщах вискочив з комітету комсомолу. Ура! Взяли! Зарахували! Потім, приїхавши в гуртожиток, він подумав, що справа, звичайно ж, не в radoщах. Справа в роботі, яка попереду, яка вже чекає десь там, у Тюмені.

Робота справді чекала. Хоча там місцевими організаціями анічогісінько не було зроблено для її початку, хоча на Обі, де будзагін мав спорудити перші черги річкового порту, крига зійде аж наприкінці травня. А в середині червня вже прийдуть перші посланці «Паруса» — квартир'єри. А згодом, через тиждень, і весь загін.

Зашуміло до того малолюдне місце на березі річки. З'явилися вагончики. З'явилися гітари і транзистори, привезені з Одеси. Тільки чи буде коли їх слухати — оце питання. Однак хлопці в перший же день взяли на роботу і транзистор. Носили цемент, а поряд на всю «потужність» співала Алла Пугачова. Пізніше, коли вони вже «втягнулися» в роботу, музика до-

помагала «жити й будувати», але тоді, в перший день, не дивлячись на транзистор, вони увечері попадали на ліжка, не відчуваючи рук і ніг. Лагідна і строга Таня Зенченко, досвідчений боець і комісар загону, заспокоювала хлопців: «Нічого, втрома пройде, звикнете».

До найближчої станції Сергине від будівельного майданчика було сім кілометрів непрохідного болота. Там був і цемент, без якого будівництво немислиме. Одна бригада поїхала в Сергине. Там вантажили цемент на машини, підвозили до річки, вантажили на баржу, а вже вона пливла до будмайданчика.

Коли командир «Паруса» кандидат фізико-математичних наук Леонід Якович Тихоненко разом з бійцями оглядав місце будівництва, вони ахнули, побачивши два кілометри залізниць, яку хтось почав будувати і, здавалося, кинув у безсиллі. На болоті вона прогнулася у багатьох місцях і була хвилястою. Бійцям будзагону треба було вирівняти колію на цій ділянці і прокласти ще п'ять кілометрів нової до Сергіно. На ці роботи послали одну бригаду. Всі останні працювали на основній ділянці — будували залізобетонні майданчики для розвантаження суден. Тобто працювали власне на будівництві порту.

Л. Я. Тихоненко, командир, часто був відірваний від бійців відраженнями. На його плечі впала вся організаційна діяльність, господарчі та інші турботи. Досить сказати, що каструлі довелося доставляти вертольотом за 250 кілометрів. Тим часом робота кипіла. Два кілометри залізниць під-

сипали і рівняли Василь Голтвянський, Іван Каран, Анатолій Кульман, Роман Ілляк, Олександр Філіпович і Олександр Лещук. Шпали і рейки доводилось розбирати, а потім скручувати і встановлювати заново. На кожен день брали умовну норму. Коли минув уже майже місяць роботи, за дві години до кінця робочого дня хлопці посідали на колії, щоб перекурити, і почали думати. Сьогоднішня норма виконана. А на завтра залишилось вкласти 125 метрів дороги. Це роботи на кілька годин.

— Давайте сьогодні закінчимо!

Навіть суперечки не виникло. Знову раз по раз злітав у повітрі важкий молот. Колія довшала. Юнаки нарощували темп. І ось:

— Готово! — крикнув Вася Голтвянський.

Всі радісно усміхнулися. Роман Ілляк глянув: колія рівна, як стріла. А до кінця робочого дня ще залишалося півгодини.

2. Слід

на землі

Ех, дорога. Зараз бійці «Паруса» можуть згадати кожен її метр. Її потрібно було зробити рівною, а поверхня була горбиста. «Найважче, — каже Роман Ілляк, — було довбати ґрунт. Саме оці операції страшно набридали, бо вони забірвали багато часу».

Там, де були виямки, навпаки, підсипали пісок і щебінь. А потім по новій колії пускали спеціальний випробувальний вагон. Якщо колія просідала, доводилось все переробляти. Але юнаки домоглися такої якості, що дорога успішно проходила випробування. За один кілометр

до порту одна колія переросла в три і це втричі збільшило обсяг робіт.

Протягом всіх 73 днів хлопці не скидали з себе бушлатів — було холодно. Так що загоряти «парусівцям» не довелося ні в переносному, ні в прямому значенні слова. Інколи працювали вночі. Бувало так, що серед ночі приходила баржа з будівельними матеріалами, і треба було її швидко розвантажити. Одного разу в таку ніч влив дощ. Хлопці працювали, доки не промокнув одяг. Потім їх заміняли інші. До ранку одяг просушували.

В роботі щодня були три перерви, передбачені для харчування. Бійці встигали помітити, що їжа приготована Аллою Арнаутовою і Танею Зенченко смачно. Поверталися до роботи і гукали дівчатам: «Спасибі!».

У кожному будзагоні чекають і надовго запам'ятовують Всесоюзний день будівельника. Бійці «Паруса» полетіли вертольотом до Білого Яру давати концерт для людей цієї професії. Не вийшов би цей концерт, якби не було на механіко-математичному факультеті хороших самодіяльних традицій. Публіка від душі насміялася, коли на сцені пішли в танок «маленькі лебедята». Це були не зовсім маленькі О. Шевчук, П. Смоляков, В. Божков, М. Товмаченко, Р. Ілляк, і О. Філіпович. Акомпанував на баяні Микола Чороба, який вперше в житті взяв до рук цей інструмент. Хлопець тренувався два дні — номер вийшов самобутній. А потім веселі «парусівці» кинули на глядачів кілька цеглин (насправді то були мочалки) і викликали серед присутніх спочатку легке запаморочення, а потім сміх. Ще було багато подібних номерів. Гумор зрозуміли будівельники — вони проводжали студентів з Одеси гучними оплесками.

Коли бійці поверталися з Білого Яру, Саша Філіпович уважно подивився в ілюмінатор вертольота.

— Що це, хлопці?! Погляньте, це ж наш будівельний майданчик.

Всі подивилися вниз. До них наближались двадцять тисяч квадратних метрів будмайданчика і вже майже збудована залізнична лінія та автодорога до найближчої станції Сергине. Вони такими гарними здалися з висоти. Кожен подумав в цей час про те, що минуть роки, виросте порт і люди, які живуть тут, будуть пам'ятати і їх студентську працю.

Дійсно, будуть. Про це вони самі говорили, коли «Парус» вирушив додому. Розлучатися не хотілося. Хоча будзагін залишив до 5 вересня дванадцять своїх бійців, щоб вони завершили потрібний обсяг робіт. До останнього дня був серед будівничих Іван Жук. Коли запитували, хто бажає залишитися, Іван першим згодився. І тоді згадався Тані Зенченко той епізод, коли зараховували до загону Івана, те, як він прагнув поїхати. «Молодець, хлопчина, — подумала комісар. — Дотримав слова».

Взагалі не підвели Іван Жук і Панас Нивня, які вперше поїхали в складі будзагону в Сибір. Саме їх вибрали з сорока бажаних, і

не помилилися. А їм справжній приклад у роботі показували досвідчені бійці: Олександр Федоров, Іван Караган, Валерій Байбара, Анатолій Кульман та інші.

...Проминуло будзагонівське літо. За вікном пролітають перші сніжинки. Ми сидимо з «парусівцями» у 616 кімнаті гуртожитку № 6, в якому зараз проживає більша частина бійців, і згадуємо, як вони працювали там, на Обі.

Бригадир О. Шевчук гаряче говорить про свого командира:

— Без такої людини, як Леонід Якович Тихоненко, не було б нашого будзагону. Він — душа колективу. Нам здавалося, що немає такого, чого б не міг зробити наш командир. А це багато значить. Своїм ентузіазмом він надихав нас на ударну працю.

Перебиваючи один одного, хлопці розповідають про свій загін. Мимоволі задумуєшся над тим, чого ж все-таки їхали в Тюмень. Чи для того тільки, щоб заробити грошей? Ні, не лише для цього. Така мета є, але не вона головна. Інакше не говорили б юнаки ось цих слів.

І. Жук:

— Для мене будзагін — це нове життя, якого я не знав досі. За свої 18 років я жодного разу не виїздив за межі Одеської області (родом я з Ізмальського району, там вчився в школі, а потім вступив до університету). А тут — сама Тюмень, про яку я сім'я чує і читає. Та головне те, що в будзагоні я здобув 41 справжнього друга.

Р. Ілляк:

— Будзагін — це загартування роботою. Справжня суть людини, по-моєму, виявляється саме під час напруженої праці, яка обгороджує людину. Багато хто з нас у будзагоні подорослішав, змужнів.

О. Лещук:

— Мені будуть довго згадуватись перемоги над труднощами.

О. Шевчук:

— Прекрасно те, що ми, будзагонівці, залишаємо слід на землі. Якщо тільки буде можливість, обов'язково поїду в Тюмень, щоб добудувати наш порт.

...Якраз тоді, коли будзагони університету відправлялися на роботу, виконуючи свій священний обов'язок охоронців правопорядку, від рук злочинців загинули старший інспектор карного розшуку старший лейтенант міліції П. І. Кравцов і інспектор карного розшуку лейтенант міліції М. В. Плигун. На комсомольських зборах бійці «Атлантів» і «Паруса» вирішили зарахувати героїв почесними бійцями своїх загонів. І ось тепер, коли за вікном упав перший сніг, ми в квартирі Надії Павлівни Плигун. Важко мовляться слова у начальника політвідділу міського УВД майора міліції І. М. Юр'єва. Поряд — командир «Паруса» Л. Я. Тихоненко, кілька бійців. Вони вручили сім'ї лейтенанта Плигуна його заробітну плату. Схвилювано звучать в устах Леоніда Яковича слова:

— Ваш чоловік працював у Тюмені. Будувал порт. Він був весь час з нами. Ви повинні пишатися ним. Виростуть ваші діти, Надіє Павлівно, нехай приходять вчитися до нас, в університет.

...А на столі мовчазно стоїть невеликий портрет молодого людини в міліцейських погонах. Він теж був бійцем «Паруса». Бійцем номер один. І він залишив чи не найбільший слід на землі — свій подвиг і людську пам'ять про нього.

Запрошуємо!

Чи любите ви кіно? З таким питанням ми звертаємося до співробітників і студентів університету і впевнені, що почуємо ствердну відповідь. І це зрозуміло. Ви всі можете стати нашими постійними гостями. До семінарів і після, до лекцій і після, а інколи... Дійсно, скільки спокуси чекає студентів на шляху до аудиторії. Красиві афіші кінотеатрів, квитки на ранкові сеанси та інші. І в студентських мріях давно вже міцно заснувалися кінолекції і кіносемінари, кінозаліки і кіноекзамени. А якщо саме кінотеатр буде робити активну дієву допомогу викладачеві-лектору?

В нашому місті плідно працює кінотеатр екранізації художніх творів — імені Короленка. В кінотеатрі ім. Котовського для студентів, які вивчають іноземні мови, постійно демонструються недубльовані художні фільми. Кінотеатр «Хроніка» допомагає іноземним студентам, які вивчають радянський спосіб життя. В кінотеатрі «Одеса» працює 49 кінолекторіїв.

В молодіжному кінотеатрі «Дружба» в циклі кінопоказу «Творчість молодих» в грудні ви зможете зустрітися з роботами талановитого радянського режисера Микити Михалкова. Ми з нетерпінням чекаємо творчих контактів з любителя-

ми кіно.

Безумовно, по-різному оцінюють глядачі кожний новий фільм. Але всім рекомендуємо не пропустити нову кінострічку «В четвер і більше ніколи», поставлену одним з найцікавіших театральних ре-

жисерів Анатолієм Ефросом. А знімалися в ньому Олег Даль, Інокентій Смоктуновський, Любов Добржанська та інші.

До 60-річчя Компартії Білорусії на екрани наших широкоформатних кінотеатрів вийде новий художній фільм «Чорна береза». В головних ролях — Євген Карельських та Ірина Алфьорова.

Ви познайомитеся також з новою роботою режисера Григорія Чухрая, ім'я якого широко відоме за картинами «Балада про солдата», «Чисте небо», «Сорок перший». Головну роль фільму виконує відома радянська кіноактриса Нонна Мордюкова, на рахунок якої сорок зіграних ролей.

Дорогі друзі! Ми сподіваємося, що ви станете співавторами наших програм, вечорів творчих портретів, нових циклів кінопоказів. Чекаємо ваших пропозицій!

І. ВАСИЛЬЄВА,
випускниця філфаку,
редактор
облінопрокату.

Відвідайте виставку

В Одеському художньому музеї продовжує свою роботу виставка одеських живописців, скульпторів, графіків, майстрів декоративно-прикладного мистецтва, художників театру і кіно.

Одна з найважливіших ознак виставки та, що вона показує плідність тісної взаємодії в нашому мистецтві творчості майстрів всіх поколінь, наслідування поглядів, знань, досвіду, громадських і художніх традицій. У творах, представлених на виставці, відтінено працю художників, які відзначаються власним почерком, своєю творчою індивідуальністю

До живописного розділу виставки включено кращі роботи одеських художників минулих років. Це — «В. І. Ленін» народного художника СРСР М. Божія, «Живе слово Ілліча» Заслуженого діяча мистецтв республіки К. Ломикіна, «Комісар» Народного художника УРСР В. Токарева, «1918 рік» Ю. Єгорова. В цих полотнах глядач знаходить вдячну пам'ять сучасних поколінь радянських людей про дні минулих битв, роздуми про невичерпні джерела ратних і трудових перемог.

Ця тема розвивається і на полотнах молодих. А Горбенко назвав свою роботу «Одеські мости». Він малює наше місто, його молодь у важкі дні, сповнені втрат і випробувань. Жовтню, першим рокам влади Рад присвятили свої роботи А. Дорохотій, І. Губарева, О. Токарева.

Художник — не сторонній споглядач, а активний учасник життя. Він завжди там, де будуються нові міста, прокладаються дороги, вирощується хліб. По-

головні на виставці. Звертають на себе увагу роботи В. Афанасьева «Шабський виноград» і «Полудень на скиртуванні», Г. Ленареві «Осінь — 1973», Т. Резвої «Вечір мирного кордону», В. Рябченко «Біля моря».

В результаті творчих поїздок народилися роботи Гавдинського, Єгорова, Резниченко і Мартинюк. Вони присвячені робітничій темі.

Глибоким ліризмом і любов'ю пронизані роботи про рідне місто. Це пейзажі А. Попова «Комсомольський бульвар», М. Тодорова «Одеський парк», серія пейзажів Ю. Єгорова, твори інших художників.

Великий розділ виставки — роботи художників-графіків. Головні пошуки направлені на відображення нашого життя, буденного лише на перший погляд, зберігаючого в собі скільки прекрасних, своєрідних сюжетів. Привертають увагу графічні листи Ю. Гальперіна, А. Карпушкіна, Ю. Злочевского.

Особливо яскраво творчість молодих демонструє відділ декоративно-прикладного мистецтва. Оригінальні за технікою і манерою виконання декоративні пласти Ю. Горбачова, блюдця Є. Козлової та А. Капустіна.

За кожною виставленою роботою стоїть творча індивідуальність, стоїть наш сучасник, який шукає і дерзає. Виставка — не лише звіт, це — заявка на майбутнє.

Н. ЯКОВЕНКО,
старший науковий
співробітник музею.

Новий фільм Григорія Чухрая

Кожен фільм Чухрая — новинка. Це може бути нова проблема, нове роз'яснення чи постановка її, а то й просто натяк на проблему, коли глядачу всі карти в руки — думай і вирішуй. І тоді фільм надовго залишається в серці і розумі глядача, хвилює його.

Двосерійна кінострічка «Трясовина» — безперечно, здобуток Г. Чухрая. Він разом з Віктором Мережком написав сценарій, він і поставив картину на кіностудії «Мосфільм».

Починається фільм показом звичайних подій, до яких неодноразово звертаються митці, які розробляють «воєнну» тему в кіно. Листоноша привозить жінкам на поле фронтові листи. Сьогодні вони радісні, похоронок немає. Але ось... Мотроні Рижовій прийшов лист, написаний не сином Степаном, а його бойовим другом. Сам же Степан пропав безвісти. Цей лист сприймається жінкою як похоронка. Листоноша втішає її: мовляв, це ще не значить, що він загинув.

У Мотрони загинув на фронті і чоловік. Вдома залишився молодий Митько — єдина втіха матері. Але ось і йому приходить повістка з військкомату.

Зимового вечора Мотрона, плачучи, везе сина санками в район. І ось тут починається глибокопсихологічна ситуація, яку вміє створювати Г. Чухрай. У жінки з'являється думка не пустити єдиного сина. Той проти: «А що ж люди скажуть?!» Мати довезла сина до військкомату, але потім, коли фашисти розбомбили станцію, з якої на фронт мав відправлятися ешелон з призовниками, вона знаходить пораненого Митька і вночі потаємно привозить його додому, а згодом викидає і так не пускає на фронт. Мати не хоче, щоб її останній син загинув, і це приводить Мотрону до того, на її думку, благородного вчинку — заперти Митька на го-

рищі, щоб ніхто його не бачив. Офіційно ж його ніби-то поховали у братській могилі разом з іншими загиблими на станції.

Все ніби-то тепер добре у Мотрони. Живуть вони з сином удвоє, горя не знають. Та ось однієї ночі повертається додому Степан. Він теж її син, і мати ніби-то і рада йому, але разом з тим він в її душі став між нею і Митьком. Адже Митька вона не може показати Степанові, який, загартований і зранений у боях з ворогом, пройшов фашистський полон, втік з нього, і готовий «своїми руками задушити першого зрадника». Степан, здається Мотроні, «не зрозуміє її» і вона фактично виганяє з дому старшого сина для того, щоб зберегти Митька.

...Протягом післявоєнних літ у пресі час від часу з'являлося кілька повідомлень про таких-от відщепенців, про тих, хто «зберігав себе» від фронту і, бувало, протягом навіть двох десятиріч ховався від людей в погребі чи на горищі. Потім вони такі виявлялися і виходили, вже втративши людську подобу і ще й досі боячись суду.

Випадки це все ж поодинокі, не типові. В художньому кіно ця проблема поставлена вперше. Дмитро Рижов вийшов зі своєї скрині, в якій він ховався в перші повоєнні роки. Мотрона, стара, посивіла, вмирає на його очах. Для Митька це — кінець і власного існування. Жахлива сцена смерті Мотрони. Злякано і наказово звучать в устах Митька безглузді слова: «Мати, не смій! Ти не маєш права вмирати! А як же я? Митько не може вирвати своєї руки з руки померлої матері. Це — символ. Ось куди весь час тягла Мотрона сина — не до життя, а, насправді, до смерті.

Переляканий син прибігає до дільничного інспектора міліції: «Арештуйте мене. Прощу вас, арештуйте». Інспектор

подивився на нього і сказав лише одне слово: «Погань». Він не потрібний людям, від яких його ховала мати. Він сам прийшов до висновку, що його треба засудити, але він же, і Мотрона теж уже присудили йому кару — оте горище, де він став нелюдом, покидьком.

Хто винен у цій трагедії? По-перше, мати. Вона не розуміла, що «зберігаючи» сина від фронту, фактично робить його зрадником. Все життя вона мучиться в собі: чи правильно вчинила? Мучиться, бо розуміє, що неправильно. Але назад дороги немає, вчинок той як трясовина, що затягнула, вилізти з якої вже неможливо. По-друге, винен він, Митько. У своєму дев'ятнадцятирічному віці він був безхарактерною, трохи боязливою людиною. І не знайшов у собі моральних сил піти у військкомат, признатися і потім воювати з ворогом. Він не зрадник. Він дезертир, боягуз.

Протягом усього фільму присутній головний образ його, що виражає і головну ідею. У кожного з нас, крім матері, яка народила, є ще одна, спільна для всіх мати. Це радянська Батьківщина. Її ми любимо. Її ми повинні захищати. Стара, незнайома жінка говорить у поїзді Степанові, якого вигнала рідна мати: «Спасибі тобі, солдате, за Перемогу, за Росію». Так, він, Степан, захищав свою Батьківщину-матір, він любить її. Мотрона, сховавши Дмитра для себе, тим самим відібрала у нього його Батьківщину.

Хвилююче виконала головну роль, роль Мотрони, талановита актриса Нонна Мордюкова. Переконаливо грають відомий глядачам роллю Федора в телефільмі «Вічний поклик» актор В. Спиридонов (Степан) і молодий актор О. Ніколаєв — виконавець ролі Митька. У фільмі зайняті також В. Теличкіна, В. Носик та інші.

С. ОРДОВСЬКИЙ.

◆ ГАНДБОЛ.

НОВИЙ ТРЕНЕР— НОВІ ВИМОГИ

До відкриття спартакіади факультету ОДУ та вузів нашого міста залишилися лічені дні. До цих відповідальних змагань кожна спортивна секція намагається підготуватись якнайкраще. Адже саме тут студенти-спортсмени мають показати все, на що вони здібні, і саме тут тренер бачить плоди своєї праці.

Я хотів би розповісти про підготовку до спартакіади вузів Одеси університетської чоловічої збірної з гандболу. Чому саме про чоловічу збірну з гандболу? Перш за все, мене зацікавив новий тренер — першорозрядник Юрій Федорович Вакулєнко, його методика тренувань. Порівняно з тими тренуваннями, які проводив минулого учбового року Л. І. Шепелев, набагато зросло навантаження. Я побував на одному з тренувань і в повній силі відчув ці навантаження на собі. Проте навантаження ці не виснажливі, а розумно продумані і досить корисні для загально-фізичної підготовки. Вже з перших вказівок, порад я розумів, що Юрій Федорович добре розуміється в техніці і тактиці гандболу. Суворо ставиться до тих, хто порушує спортивний режим. Тренування проводить, як кажуть спортсмени, на одному диханні, без особливих зупинок.

Після тренування я попросив Юрія Федоровича Вакулєнка відповісти на кілька запитань.

— Які ваші перші враження від тренувань університетської збірної?

— Приємні і неприємні. Приємно, що мене зрозуміли гравці, дуже задоволені серйозним ставленням до тренувань. Неприємно вразило те, що окремі гандболісти дозво-

ляють собі пропустити тренування без поважної причини. Добре відчувається слабка технічна і тактична підготовка команди. Порівняно з тією збіроною, яка виступала два з половиною роки тому на спартакіаді вузів, нинішній колектив набагато слабший. З того складу залишилось лише двоє гравців, а нові ще не знайшли спільної мови.

— Ваші плани на майбутнє!
— Про плани говорити ще рано. Я повністю ще не вивчив індивідуальні можливості команди загалом і тому чіткого плану скласти ще не можу. Мабуть, перші штрихи плану з'являться після спартакіади факультетів ОДУ і товариських зустрічей університетської збірної з командами інших вузів.

— Що ви можете сказати про матеріально-технічну базу команди?

— Цілком задоволений. Непоганий спортивний зал, де можна проводити тренування в повному обсязі. Єдине, що не задовольняє мене, — це нестача гандбольних м'ячів.

— Кого б ви могли виділити з нинішнього складу команди?

— Особливо чітких індивідуальностей я не бачу, але все ж можу виділити трьох гравців: В. Добровольського (філфак), Д. Граматіна (геофак), та Г. Чернявського (фізфак). Саме вони, я гадаю, стануть провідними гравцями в команді.

Л. ГОЛУБЕНЕЦЬ,
студент філфаку,
наш спортивний оглядач.

В. о. редактора В. БЕХТЕР.

«За научные кадры», орган парткома, ректората, профкома и комитета комсомола Одесского государственного университета им. И. И. Мечникова. (На украинском языке).

ПИШІТЬ НАМ: 270000, Одеса-центр, вул. П. Великого, 2, держуніверситет, редакція газети «За наукові кадри».

ЗАХОДЬТЕ: Одеса, вул. Радянської Армії, 24, кім. № 9.

ДЗВОНІТЬ: телефони: міський 23-84-13, внутрішній 841 (з міста 206-841).